

عنوان مقاله:

تحلیلی بر کتیبه نگاری آیات قرآنی در قلعه چالستر استان چهارمحال و بختیاری (از دوره قاجاریه)

محل انتشار:

دوفصلنامه نگارینه هنر اسلامی، دوره 2، شماره 7 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 16

نویسنده:

معصومه طاهری دهکردی - دانشجوی دکتری باسنا شناسی دانشگاه بوعلی سینا

خلاصه مقاله:

بناهای خا نشین گونه ای از معماری هستند که در دوره قاجار در اغلب روستاهای چهارمحا لو بختیاری ساخته شده اند. قلعه چالستر یکی از این بناهاست که در غرب شهرستان شهرکرد قرار دارد. یکی از ویژگی های بارز این بنای خا نشین (اعیان نشین) استفاده گسترده از آیات قرآنی در نماهای بیرونی و داخلی است. ساخت بناهای خا نشین (اعیان نشین) همواره براساس عقاید مذهبی بانی و ساکنان آن ایجاد می شود و هنرمند نیز تا حد امکان تلاش دارد قواعد و اصول ایجاد آیات قرآنی را به بهترین شکل انجام دهد. بخش قابل ملاحظه ای از این نقوش با مضامین مذهبی به دلیل داشتن شاخصه مهمی چون کتیبه هنویسی از آیات قرآنی، اسامی امامان و ادعیه به صورت حک شده بر روی سنگ، چوب و گچ از اهمیت بسیاری برخوردار است. آیات قرآنی علاوه بر آراستن دیوارهای بیرونی بنا بر روی سرستون ها، سقف و بدنه اتاق پنج دری در حیاط اندرونی با گروهی از نقوش متنوع با مضامین مذهبی و قصص قرآنی تزیین شده است. هنرمندان در این مجموعه تلاش نمود هاند فضای مجموعه متناسب با آیات و قصص قرآنی مجسم شود. چرایی حضور آیات قرآنی، نوع گزینش آیات و حتی موقعیت مکانی و یکفیت بصری (شامل نوع خط، یکفیت تزیینات و دقت به کاررفته) مورد بررسی قرار گرفت تا ضمن بررسی جایگاه آیات، در نهایت بتوان با توجه به جو حاکم (خان و رعیت) - به چرایی ایجاد آیات، نیت و ارادت سازندگان در استفاده از این آیات رسید. ایجاد این آیات از سه جنبه قابل بررسی است: ۱ الگویی رایج معماری زمان خود است و ارتباط زیادی با عقیده سازنده بنا ندارد ۲- به عقیده و تعصب سازندگان بنا و جها نبینی و ایمان آنان مرمربط می شود ۳- نوعی ابزار سیاسی برای پیشبرد اهداف سازندگان بوده است. نتیجه پژوهش نشان میدهد هدف صاحب این بنا ضمن احترام به باورهای مردم، و حفظ سجایای انسانی و توصیف مفاهیم معنوی با بیانی ساده و رسا با تلفیقی از جنبه های عین یگرایی دانسته شده است. لذا بنای که ایجاد شد بر مبنای الگوی است که همواره روح دینی در آن جریان دارد. روش تحقیق از نوع تاریخی، توصیفی- تحلیلی و روش گردآوری اطلاعات از نوع کتابخانه ای با مطالعه اسناد و مطالعات میدانی است.

کلمات کلیدی:

قلعه چالستر، چهارمحال و بختیاری، آیات قرآنی، قاجاریه

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1571300>

